وەزارەتی کار و کاروباری کۆمەڵایەتی

ژمارە: ٤٩٩ لە ٢٠١٨/٢/٤

پشت بەستن بە ئەحکامی (ماددەی ١٥٢) لە یاسای کار ژمارە (٧١)ی ساڵی (١٩٨٧) ئەو ڕێنماییەمان دەرکرد:

ڕێنمایی ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠١٨

ڕێنمایی موڵەت پێدانی نوسینگەکانی بەکارخستنی کرێکاری خۆماڵی لە کەرتی تایبەت لە هەرێمی کوردستان – عێراق

ماددەی (١):-

١- هەرێم: هەرێمی کوردستان- عێراق.

٢- وەزارەت: وەزارەتی کاروکاروباری کۆمەڵایەتی لە هەرێم.

٣- وەزیر: وەزیری کاروکاروباری کۆمەڵایەتی لە هەرێم.

٤- بەڕێوەبەری گشتی: بەڕێوەبەری گشتی کارودەستەبەری کۆمەڵایەتی.

٥- نوسینگەی بەکارخستن: نوسینگەیەکی ڕێگەپێدراوە لەلایەن وەزارەتەوە کە خاوەنەکەی کەسێکی مەعنەوی بێت وەك (کۆمپانیا- ڕێکخراو- سەنتەرەکانی ڕاهێنانی پیشەیی لە کەرتی تایبەت).

٦- کرێکاری خۆماڵی: هەر کەسێك ڕەگەزنامەی عێراقی بێت وئارەزوی کارکردنی هەبێت لە کەرتی تایبەت.

٧- مۆڵەتی کارکردن: بەڵگەنامەیەکی فەرمی یە لەلایەن وەزارەتەوە دەردەچێت بە پێی نمونەیەکی ئامادەکراو مافی کارکردن دەداتە نوسینگەکانی بەکارخستن.

٨- گرێبەستی کارکردن: ڕێککەوتنێکە لە نێوان کرێکارو خاوەن کار کرێکار پابەند دەبێت بە ئەنجامدانی کارێکی دیاری کراو لەژێر چاودێری ورێنمایی خاوەنکار بەرامبەر ئەو کرێ یەی کە لە سەری ڕێککەوتوون بە مەرجێك لە کەمترین ڕێژەی کرێی کرێکاری ناکارامە کەمتر نەبێت.

ماددەی (٢):-

کاری نوسینگەکانی بە کارخستن بریتییە لە پێشکەش کردنی خزمەتگوزاری ڕێکخستنی نێوان خستنەڕووی هەلی کار وداواکاری لەسەری (العرض والطلب) ، بە بێ ئەوەی ببێتە لایەنێك لەو پەیوەندیەی کە لە ئەنجامیدا دروست دەبێت .

ماددەی (٣):-

وەزیر یان ئەو کەسەی دەسەڵاتی لەلایەن وەزیرەوە پێ دەدرێت . دەسەلآت پێدانی مۆڵەتی کردنەوە و سەندنەوە و بەدواداچوون لە کارەکانی نوسینگەی بەکارخستن هەیە و لیژنەیەکی پسپۆری تایبەت پێکدەهێندرێت بۆ ئەم مەبەستە .

ماددەی (٤):-

مەرجەکانی کردنەوەی نوسینگەی بەکارخستن :

١- دەبێت خاوەنەکەی کەسێکی مەعنەوی بێت کە تۆمارکرابێت لەلایەن فەرمانگە تایبەتمەندەکان.

٢- پێشکەش کردنی بەڵگە نامە فەرمییەکان .

٣- دابین کردنی شوێنێکی گونجاو بۆ نوسینگەی بەکارخستن لەگەڵ گشت خزمەتگوزارییەکان .

٤- کارمەندانی نوسینگەی بەکارخستن پێویستە لێهاتوو و ڕاهێنراو شارەزاییان هەبێت لەو بوارە.

ماددەی (٥):-

ئەو برە پارانەی خوارەوە لە نوسینگەکانی بەکارخستن وەردەگیرێت:

١- بڕی (٢٥٠,٠٠٠) دووسەدو پەنجا هەزار دینار لە بڕی پێدانی مۆڵەتی کردنەوە ئەگەر خاوەنی نوسینگەی بەکارخستن بەرەگەز عێراقی بێت.

٢- بڕی (٥٠٠,٠٠٠) پێنج سەد هەزار دینار لە بڕی پێدانی مۆڵەتی کردنەوە ئەگەر خاوەنی نوسینگەی بەکارخستن بیانی بێت.

٣- بڕی (١٥٠,٠٠٠) سەدو پەنجا هەزار دینار لە بڕی نوێ کردنەوەی مۆڵەت ئەگەر خاوەنی نوسینگەی بەکارخستن بەرەگەز عێراقی بێت.

٤- بڕی (٣٠٠,٠٠٠) سێ سەد هەزار دینار لە بڕی نوێکردنەوەی مۆڵەت ئەگەر خاوەنی نوسینگەی بەکارخستن بیانی بێت.

ماددەی (٦):-

١- نوسینگەی بەکارخستن بۆی هەیە تەنها بۆ یەکجار بڕێك پارە لە کرێکار وەربگرێت بە مەرجێك لە ڕێژەی (٢٥٪) لە کرێی یەك مانگی کرێکار تێپەر نەکات بەرامبەر دۆزینەوەی هەلی کار بۆی.

٢- نوسینگەی بەکارخستن مافی ڕێککەوتنی هەیە لەگەڵ ئەو پرۆژانەی کە داوای کرێکار دەکات لە سەر برە پارەیەك بەرامبەر دابین کردنیان .

٣- پێویستە گرێبەستی کار هەبێت لە نێوان لایەنە پەیوەندیدارەکان وە لە دادنووس پەسەند بکرێت .

ماددەی (٧):-

دەبێت نوسینگەی بەکارخستن پێش ڕەوانە کردنی کرێکار بۆ شوێنی کار، دڵنیا بێت لە مەرجەکانی تەندروستی و سەلامەتی پیشەیی لە شوێنی کارەکە .

ماددەی (٨):-

نوسینگەی بەکارخستن تەنها بۆی هەیە داوای ئەو زانیاریانە بکات لە کرێکار کە لە فۆڕمی دۆزینەوەی کاردا هاتووە کە تەنها بریتیە لە توانا و شارەزایی و پیشەیی داواکاری کار .

ماددەی (٩):-

نابێت نووسینگەی بەکارخستن بە هیچ شێوەیەك ئاگاداری بلاوبکاتەوە بە هەبوونی هەلی کاری وەهمی .

ماددەی (١٠):-

لەسەر نوسینگەی بەکارخستنە گشت ئەو تۆمارانە رێك بخات کە بۆ بەکارخستنی کرێکاران پێویستن و مانگانە زانیاری تەواو رەوانەی بەرێوەبەرایەتیەکانی کار بکات. وە کارەکانی دەکەوێتە ژێر سایەی لیژنەی پشکنین.

ماددەی (١١):-

نوسینگەی بەکارخستن بۆی نیە کاری بەلێندەرایەتی بکات بە دۆزینەوەی کاری رۆژانە بۆ کرێکاران .

ماددەی (١٢):-

تۆمار کردنی ناوی ئەو کرێکارانەی تەمەنیان لە خوار (١٨) هەژدە سالە قەدەغەیە تەنها بۆ ئەو کارانە نەبێت کە بەپێ ی یاسا و رێنماییەکان بۆیان دیاری کراوە .

ماددەی (١٣):-

پەیرەوکردنی بنەماکانی یەکسانی و دادپەروەری لە دەستنیشان کردنی کرێکاران، دوور لە جیاوازی لەسەر بنەمای رەنگ، ئاین، رەگەز، پایەی کۆمەڵایەتی و هەرشێوەیەکی تری جیاکاری .

ماددەی (١٤):-

ناکرێت نوسینگەی بەکارخستن کرێکاری تر دابین بکات بۆ ئەو شوێن کارەی کە کرێکارەکانی مانیان گرتبێ.

ماددەی (١٥):-

١- بە پابەند نەبوونی نوسینگەی بەکارخستن بە یاسا و رێنماییەکان دوای ئاگادارکردنەوەی بۆ دوو بجار بە شێوەی فەرمی مولەتەکەی لێ دەستێندرێتەوە بەپێی راسپاردەی لیژنەی ئاماژەکراو لە مادەی (سێ یەم) .

٢- بە نەبرونی هیچ چالاکیەك دوای تێپەربوونی (شەش مانگ) لە سەر پێدانی مولەتی کردنەوەی نوسینگەی بەکارخستن ، مولەتەکەی لێ دەسێندرێتەوە بە پێی راسپاردەی لیژنەی ئاماژەکراو لە مادەی (سێیەم) .

بۆ نوێکردنەوەی مۆڵەتی کارکردن دووای تێپەربونی (١) یەك مانگ بۆ یەکجار ئاگادار دەکرێتەوە تا مۆڵەتەکە تازە بکاتەوە بە پێچەوانەوە لە کاتی پابەند نەبون مۆڵەتەکەی لێدەسەنرێتەوە بۆ ماوەی (١) یەك ساڵ بۆی نی یە داوای وەرگرتنی مۆڵەت بکاتەوە.

ماددەی (١٦):-

٣- ئەو رێنماییانە لە رۆژی بلاوکردنەوەی لە رۆژنامەی وەقائعی کوردستان کاری پێ دەکرێت .

د. محمد قادر محمد

وەزیری کار و کاروباری کۆمەلایەتی